

Nr 187.

Av herr **Bellinder m. fl.**, *angående tillfällig löneförbättring för ordinarie, extra ordinarie och vikarierande lärare vid allmänna läroverk m. fl. läroanstalter.*

I proposition nr 326 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till tillfällig lönereglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, ävensom till förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom samma förvaltning samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel. Till grund för Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition ligger i allt väsentligt det förslag, som av löneregleringskommittén i ärendet avgivits den 20 november 1918.

I överensstämmelse med löneregleringskommitténs majoritet har Kungl. Maj:t från delaktighet i den tillfälliga löneregleringen uteslutit lärarepersonalen vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna och de tekniska läroanstalterna. Såsom jämväl av föredragande departementschefen erinrats, har emellertid i reservation, avgiven av ledamoten August Nilsson påyrkats, att även nyss omförmälda befattningshavare måtte komma i åtnjutande av motsvarande löneförbättring, som av kommittén föreslagits bära tillkomma tjänstemännen inom den civila statsförvaltningen i övrigt.

Till belysning av frågans principiella innebörd må här till en början erinras om vad reservanten till stöd för detta sitt yrkande anför. Reservanten yttrar: »Då läroverkslärarnas löner omreglerades vid 1918 års lagtima riksdag, utgjorde dessa lärare en av de tjänstemannakårer, som senare än de flesta andra fingo sina löner bestämda enligt de efter år 1907 tillämpade löneregleringsprinciperna. Därvid sattes adjunkterna i löneavseende något över första gradens tjänstemän och lektorerna likställdes i fråga om avlöningsbeloppen med andra gradens tjänstemän i

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 3 saml. 80 häft. (Nr 187—188.) 1

de centrala ämbetsverken. De manliga adjunkternas avlöning sattes till lägst 4,300 kronor och högst 5,800, lektorernas till lägst 5,800 och högst 6,800 kronor.

Härigenom gottgjordes en förut rådande dubbel orätt, i det att lärarna dels blevo delaktiga av den sedan 1907 pågående allmänna löne-regleringen och dels placerades i en relation till andra tjänstemannakårer, som bättre motsvarar lärarkallets betydelse och den därför erforderliga långa utbildningen.

Om billigheten av denna förbättring i deras ställning voro lärarlönenämnden och löneregleringskommittén ense. Och av den kungl. propositionen och riksdagens beslut framgår det, att statsmakterna intogo samma ståndpunkt.

Under sådana förhållanden kan jag ej finna det försvarligt att genom lärarnas utestängande från den nu ifrågasatta provisoriska löneförbättringen återföra förhållandena till det förutvarande ogynnsamma läget. Det har erkänts, att lektorn är väl så mycket värd som tjänstemannen i andra normalgraden, och likaledes, att adjunkten är väl så mycket värd som tjänstemannen i första graden. Nu skulle dessa lärare åter bliva tillbakasatta och avlönas sämre än de tjänstemän, med vilka de blivit på det sättet jämförda. Visserligen är det sant, att lektors- och adjunktstjänsterna vid 1918 års lagtima riksdag nyreglerades efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande. Men detsamma kan sägas om åtskilliga andra tjänster — t. ex. expeditionssekreterare och vissa tjänstemän i statistiska centralbyrån, kartverken, kontrollstyrelsen och fiskeriadминистраtionen, statskonsulenter o. s. v. — och dock hava dessa medtagits i kommitténs förslag. Och än en gång må jag betona, att de nya grunder, efter vilka läroverkslärarna nyss fingo sina avlöningsförhållanden reglerade, voro de gamla från år 1907. Och ej heller kan väl den omständigheten, att läroverkslärarna fått vänta längre än t. ex. universitetslärarna på en lönereglering enligt 1907 års principer, motivera, att de senare upptagas men de förra kvarlätas.

Också lär det inom lärarkåren ha ansetts såsom den betydelsefullaste fördelen av den nya löneregleringen, ett lärarnas löner blivit ställda i rättvist förhållande till andra tjänstemäns, och man har därvid hängivit sig åt den trygga förhoppningen, att en höjning av de senares löneförmåner skulle såsom en ofrånkomlig konsekvens medföra en motsvarande förbättring i deras egna. Följaktligen kan man taga för givet, att ett upphävande av nämnda fördel skulle framkalla allmän besvikelse inom lärarkåren.

Vad slutligen beträffar dessa lärares behov av den nu ifrågasatta

löneförbättringen, råder därom ingen ovisshet. Det har tidigare framhållits, att dessa tjänstemän vanligen äro djupt skuldsatta. Under de senare svåra åren torde skuldsättningen ytterligare ha ökats. Och den avlöningsförbättring, som de — fränsett krigstidstillägg men med inräknande av den tillfälliga löneförbättringen under 1918 — erhålla genom den från och med år 1919 inträdande nya löneregleringen, räcker näppe- ligen att i önskvärd utsträckning avhjälpa detta missförhållande. Den löneförbättringen uppgår nämligen för det stora flertalet adjunkter till 600 kronor, för lektorer i högsta lönegraden till 400 kronor och för adjunkter i högsta lönegraden till endast 200 kronor. Och för vissa öv- ningslärare ställa sig förhållandena ännu ofördelaktigare, i det att rent av förlust uppstår för dem genom den nya löneregleringen.

På grund härav finner jag det påkallat och rättvist att låta läro- verkslärarna i likhet med andra statens befattningshavare, till vilka lärarna av löneregleringskommittén och statsmakterna blivit i avlönings- hänseende ställda i viss relation, och i konsekvens därmed givetvis även lärarna vid seminarierna komma i åtnjutande av ifrågavarande provi- soriska löneförbättring.»

Sedermera hava i särskilda underdåniga framställningar den 31 december 1918 och den 13 januari 1919 såväl läroverks- som skolöver- styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med det av reservanten framställda yrkandet, måtte uti den tillfälliga löneförbätt- ringen inbegripa lärarna vid rikets allmänna läroverk, högre lärarinne- seminariet och folkskoleseminarierna, till belopp sammanfallande med dem som av reservanten föreslagits.

Föredragande departementschefens (finansministern) uteslutande av de ifrågavarande läraregrupperna från delaktighet i löneregleringen före- går av ett vägande av de till stöd för sådan delaktighet anförda skälen. Därvid har departementschefen till en början funnit sig böra åberopa, vad som jämväl av löneregleringskommitténs majoritet framhållits, att omförmäl- da befattningshavare nyligen kommit i åtnjutande av en lönereglering med tillämpning av andra grunder än dem, som följts vid de äldre stater- nas fastställande samt att därvid «hänsyn till den normala prisstegrin- gen intill krigsutbrottet *icke torde kunna fränkännas all inverkan*».¹⁾

I propositionen framhålles vidare, att den uppfattningen, att 1918 års lönereglering för läroverkslärarna skulle tillkommit under sådana för- hållanden, att en revision av löneregleringarna av statskontorstypen *ovill- korligen*¹⁾ bör medföra även revidering av förutnämnda lönereglering, icke

¹ Kurs. av oss.

utan vidare¹⁾ kunde godtagas. Sambandet mellan de nämnda löneregleringarna, vore nämligen »*icke alldeles ovillkorligt*».¹⁾ För denna sin åsikt vill departementschefen finna ett stöd i påståendet, att frågan om förhållandet mellan lärarnas avlöningar enligt 1918 års reglering å ena och avlöningarna i ovannämnda normalgrader efter en redan då omdebatterad och av kristidsförhållandena oberoende reglering å andra sidan icke varit föremål för något uttalande i sammanhang med lärarlöneregleringen. Den möjligheten syntes nämligen departementschefen *på frågans nuvarande stadium icke utan vidare utesluten*¹⁾, att, efter en definitiv omreglering av normalgraderna, avlöningarna i de närmast jämförliga av dessa komme att ställa sig något högre än avlöningarna vid lärartjänsterna.

»Detta», fortsätter departementschefen, »synes mig icke i och för sig behöva strida mot den, efter vad som uppgivits, erkända uppfattningen, att lektorn är väl så mycket värd som tjänstemannen i andra normalgraden och likaledes, att adjunkten är väl så mycket värd som tjänstemannen i första graden. Avlöningsbeloppen böra nämligen stå i viss relation ej endast till vederbörande befattningshavares kompetens och arten av det utförda arbetet utan även till arbetsmängden och tjänstgöringsförhållandena, varför svårigheterna äro synnerligen stora att göra en jämförelse mellan lärarna och övriga tjänstemän i allmänhet, icke minst med hänsyn till den, i jämförelse med den administrativa tjänstemannens semester, längre ledighet skolmannen förfogar över».

Att döma av det påfallande reserverade sätt, varpå föredragande departementschefens betänkligheter mot att nu förorda, att de ovannämnda lärarkategorierna skulle komma i åtnjutande av tillfällig lönereglering, kommit till uttryck, vill det synas som om argumentationen icke i och för sig tillerkändes synnerlig styrka eller bärkraft. De förhållanden, som av departementschefen vid frågans bedömande tillerkänts avgörande vitsord, hava också under ärendets förberedande behandling grundligt uppvisats icke kunna anföras såsom stöd för lärarnas uteslutande från regleringen. Synnerligen anmärkningsvärt är jämväl, att statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet, vilken dels såsom ledamot av löneregleringskommittén vid nu förevarande löneregleringsfrågas principiella dryftande, dels i egenskap av föredragande departementschef framlagt proposition rörande samma lönereglering, icke av vad som anförts inom statsrådet kunnat övertygas om riktigheten av den intagna ståndpunkten utan funnit sig föranlåten giva uttryck åt sin uppfattning, att enligt de förutsättningar, under vilka löneregleringen vid 1918 års riksdag fattades,

¹ Kurs. av oss.

lära­rper­so­na­len vid läroverken, folkskoleseminarierna samt de tekniska elementarskolorna, fackskolorna och gymnasier­na bort inbegripas i den föreslagna tillfälliga löneförbättringen.

Vad angår det angivna förhållandet, att vid den förlidit år genomförda löner­eg­le­ring­en »hänsyn till den normala prisstegringen intill krigsutbrottet» fått utöva inverkan, torde ett återgivande av löner­eg­le­ring­skommit­te­ns principuttalande vara tillräckligt för att ådagalägga ohållbarheten i departementschefens påstående. Kommittén yttrade nämligen:

»Det har ej synts kommittén möjligt att vid de löner­eg­le­ring­ar, som måste under nu rådande förhållanden äga rum, taga hänsyn till penningvärdets nuvarande ställning eller till förhandenvarande exceptionella läge, *än mindre att anpassa avlöningar efter förhållanden, vilka kunna antagas i en framtid inträffa*, men vilka för närvarande undandraga sig varje bedömande.

Den säkraste utgångspunkten ifråga om de statstjänare, vilkas lönefrågor i detta ärende äro föremål för kommitténs prövning, anser kommittén fördenskull vara den *att ställa de avlöningsförmåner*, som må böra förordas, i viss *relation till de avlöningar*, som nu enligt stat äro fastställda för *andra statens befattningshavare* av olika kategorier.»

Härav torde sålunda framgå, att kommittén just med hänsyn till vanskligheten uti att under krigsårens förhållanden säkert bedöma prisstegringen funnit sig böra ställa lönebeloppen i relation till de fastställda normalgraderna, i det självklara syftet att såmedelst skapa en tillfredsställande garanti för att lönenivån under omständigheternas makt icke skulle pressas ned under den av kommittén förutsatta.

Och det torde vidare böra uppmärksammas, att den synpunkten, att nyregleringen skett efter andra grunder än de förut tillämpade, icke har utgjort hinder för Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med löner­eg­le­ring­skommit­te­ns förslag till erhållande av tillfällig löneförbättring föreslå ett icke obetydligt antal befattningshavare, vilkas löner just vid 1918 års riksdag fastställts enligt nya grunder. Så är fallet med expediti­ons­sekreterarna, vissa tjänstemän i statistiska centralbyrån, vilka uppflyttats från andra till tredje graden, tjänstemän i kontrollstyrelsen, samtliga befattningshavare vid statens fiskeriad­min­is­tra­tion, statskonsulenter­na, tjänstemännen vid hydrografisk-meteorologiska anstalten, universitetskonser­vatorerna m. fl. Jämväl för tjänstemannagrupper, vilkas löner vid innevarande års riksdag ifrågasatts till reglering enligt nya grunder, har det förutsatts, att tillfällig löneförbättring, till beloppet motsvarande dem som kunde komma att beslutas för civila befattningshavare i motsvarande ställning, skulle tillkomma.

Det ovan återgivna yttrandet av löneregreringskommittén berövar jämväl departementschefen sakligt stöd för påståendet, att sambandet mellan lärarlönerna och förvaltningstjänstemännens lönegrader icke är »alldeles ovillkorligt». Tvärtemot har kommittén — och i enlighet med dess förslag sedermera Kungl. Maj:t och riksdagen — icke funnit någon annan möjlighet föreligga att anpassa avlöningarna efter förhållanden, vilka kunna i en framtid tänkas på nu ifrågavarande område inträffa, än att uttryckligen fastslå ett dylikt samband. Att detta samband skulle avse de dåvarande beloppen för avlöningen i normalgraderna, icke lönenivån såsom sådan, därför kan något stöd icke hämtas i tillgängliga handlingar. Och veterligen har icke — i varje fall utanför finansdepartementet — vid den tidpunkt, då de ifrågavarande uttalandena tillkommo, någon omedelbar förhöjning av normalgradslönerna varit ifrågasatt. Att under sådana omständigheter varken kommittén, Kungl. Maj:t eller riksdagen haft anledning att till förekommande av senare vantolkning *uttryckligen* inbegripa jämväl denna framtida höjning, torde ligga i öppen dag.

Departementschefens återfallande på det från lärarlönefrågans tidigare behandling icke okända talet om ferierna torde icke böra tillmätas någon betydelse, då tjänstgöringsförhållandena sedan 1918 veterligen icke undergått annan förändring än att den nya regleringen förbundits med skyldighet till ökad tjänstgöring, när så av statsmakterna påfordras. Skulle nämnda omständighet tillerkänts någon faktisk inverkan, hade den bort få göra sig gällande redan vid 1918 års lönereglering, om så funnits med fog böra ske.

Ohållbar i och för sig, blir den undantagsställning, som lärarpersonalen enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle komma att intaga i förhållande till övriga statstjänstemän, i alldeles särskild grad orättvis, om man tager i betraktande de närmare omständigheter, under vilka den år 1918 genomförda löneregleringen tillkommit.

I detta avseende torde det vara tillfyllest att erinra därom, att ifrågavarande befattningshavare senast fingo sina löner fastställda genom beslut av 1904 års riksdag, sedan lönefrågans avgörande under en följd av år genom sammankoppling med svävande och svårlösta organisationsfrågor på ett ödesdigert sätt fördröjts. Den förlidit år fastställda lönestaten grundades på de nya principer, som första gången vid 1907 års riksdag genom beslutet angående lönereglering för statskontoret kommit i tillämpning, och som sedermera legat till grund för en mängd av riksdagen beslutade löneregleringar. Om sålunda lärarna genom en följd av ogynnsamma omständigheter först mycket sent tillerkändes avlönings-

förmåner, som motsvarade dem, vilka tillkommo befattningshavare med i övrigt jämförlig utbildning inom förvaltningen, hade de dock tillfredsställelsen att, såsom redan erinrats, år 1918 omsider se statsmakterna på grundvalen av ett av löneregeringskommittén utarbetat förslag uttryckligen sätta avlöningarna i viss relation till de av riksdagen fastställda normalgraderna. Förvisso uppfattades på goda grunder erkännandet härav som det för lärarpersonalen betydelsefullaste moment i löneregeringen.

Den åberopade jämförelsen utvecklades av kommittén närmare för de båda stora tjänstekategorierna, adjunkturen och lektorat. Beträffande adjunkterna yttrade sålunda kommittén:

»Beträffande åter ett jämnställande i allmänhet av läroverksadjunkterna med vissa befattningshavare i de centrala verken, närmast med första gradens tjänstemän, skulle en dylik åtgärd kunna synas äga visst fog för sig. Tager man emellertid i betraktande den olika utbildning, de olikartade arbetsuppgifter och de skiljaktiga befordringsmöjligheter, vilka äro kännetecknande för bemälda kategorier befattningshavare, anser kommittén en dylik jämförelse ej innebära den rättvisa, man i detta fall vill söka ernå.»

På samma sätt uttalade kommittén rörande lektorerna:

»Även jämförelsen mellan lektorer och andra gradens tjänstemän måste kommittén beteckna såsom mindre lycklig; nämnden har också på anförda skäl kommit till den uppfattningen, att lektorer rätteligen borde åtnjuta något högre avlöning än den, som är bestämd för tjänstemän av andra graden.

Med utgångspunkt från denna nämndens uppfattning, vilken kommittén även delar, och särskilt med hänsyn till den långa utbildningstid, som förvärvande av lektorskompetens visat sig kräva, har kommittén förordat för lektorer en avlöning, som med 400 kronor överstiger vad — frånräknat ortstillägg — för närvarande utgår till en andra gradens tjänsteman — — —.»

Sedan icke vare sig från Kungl. Maj:t eller från riksdagen någon erinran gjorts häremot, innebär givetvis riksdagens bifall till statförslaget ett godtagande av de jämförelser, varpå sagda förslags lönesatser bygga. I samma stund detta erkännes, måste det betraktas som en oformlighet, vilken i detta fall icke minskas därigenom, att den förbindes med en uppenbar och beklaglig orättvisa mot en talrik tjänstemannakår, om riksdagen genom att oförändrat bifalla Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition skulle återkalla en så sent som i följande given utfästelse. När 1918 års lagtima riksdag fastslagit, att en adjunkt i avlöningshänseende

skall ställas 600 kronor högre än en förstagrads tjänsteman och en lektor 400 kronor högre än en andragsrads tjänsteman, skulle det ådagalägga en betänklig brist på följdriktighet, om 1919 års riksdag medverkade till en åtgärd, varigenom adjunktens begynnelseavlöning med 300 kronor komme att understiga förstagrads tjänstemannens och lektorns med 600 kronor andragsrads tjänstemannens.

Då för en dylik i sina konsekvenser ytterligt betänklig åtgärd några bärande skäl icke anförts eller kunna anföras, då fastmera klar och otvetydig anledning föreligger att fasthålla vid den ståndpunkt, föregående års lagtima riksdag intog i nu förevarande löneröglingsfråga, synes det oss ofrånkomligt, att i enlighet med vederbörande myndigheters hemställan och chefens för ecklesiastikdepartementet till statsrådsprotokollet tillkännagivna uppfattning lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, högre lärarinnese minariet, folkskolese minarierna samt de tekniska fackskolorna, gymnasierna och elementarskolorna må komma i åtnjutande av tillfällig löneröglings på enahanda villkor och till i huvudsak enahanda belopp, som av Kungl. Maj:t föreslagits för befattningshavare inom den civila statsförvaltningen.

Vi tillåta oss fördenskull föreslå, att sådan tillfällig löneförbättring må utgå med följande belopp:

a) de allmänna läroverken

rektor vid högre allm. lärov.	1,000	kronor
manlig rektor vid realskola	1,000	»
kvinnlig rektor vid statssamskola	900	»
manlig lektor	1,000	»
kvinnlig lektor	900	»
manlig adjunkt	900	»
kvinnlig adjunkt	850	»
ämneslärarinna vid samskola	700	»
manlig teckningslärare vid högre allmänt lärov.	450	»
manlig teckningslärare vid realskola	300	»
manlig gymnastiklärare vid högre allmänt läroverk	625	»
manlig gymnastiklärare vid realskola	375	»
manlig musiklärare vid högre allmänt läroverk	450	»
manlig musiklärare vid realskola	250	»
kvinnlig teckningslärare vid högre allmänt läroverk	400	»
kvinnlig teckningslärare vid realskola	250	»
kvinnlig gymnastiklärare vid samskola	325	»
kvinnlig musiklärare vid realskola	225	»
lärarinna i kvinnligt handarbete vid samskola	125	»

b) högre lärarinneseminariet

kvinnlig rektor	1,000	kronor
ämneslärarinna	750	»
biträdande ämneslärarinna	700	»
manlig ordinarie lärare i teckning	650	»
kvinnlig ordinarie lärare i teckning	575	»
ordinarie lärarinna i gymnastik	400	»
manlig ordinarie lärare i musik	425	»
kvinnlig ordinarie lärare i musik	275	»
ordinarie lärarinna i handarbete	500	»

För övriga befattningshavare samma belopp som för motsvarande befattningshavare vid de allmänna läroverken.

c) folkskoleseminarierna

kvinnlig rektor	1,000	kronor
manlig övningslärare	800	»
kvinnlig övningsskollärare	700	»
manlig lärare i teckning vid enkelseminarium	475	»
kvinnlig lärare i teckning vid enkelseminarium	425	»
manlig lärare i teckning vid dubbelseminarium	800	»
kvinnlig lärare i teckning vid dubbelseminarium	750	»
manlig lärare i musik	800	»
kvinnlig lärare i musik	750	»
manlig lärare i gymnastik	800	»
kvinnlig lärare i gymnastik	750	»
lärare i manlig slöjd	725	»
lärarinna i kvinnlig slöjd	500	»
lärarinna i kvinnlig slöjd vid manligt seminariums övnings- skola	375	»
lärarinna i hushållsgöromål	500	»
manlig lärare i trädgårdsskötsel vid annat folkskolesemina- rium än det i Umeå	600	»
kvinnlig lärare i trädgårdsskötsel vid dito	500	»
lärare i trädgårdsskötsel, manlig eller kvinnlig, vid folk- skoleseminariet i Umeå	250	»

För övriga befattningshavare samma belopp som för motsvarande befattningshavare vid de allmänna läroverken.

d) tekniska elementarskolor, fackskolor och gymnasier

rektor	1,000	kronor
lektor	1,000	»

Med hänsyn till de grundsatser, enligt vilka avlöningarna till övningslärarna vid ifrågavarande läroanstalter utgå, synes det billigt, att den tillfälliga löneregleringen jämväl får omfatta de extra undervisningstimmar, som ingå i deras normala tjänstgöring. Därvid torde löneförbättringen böra bestämmas till samma belopp för timme räknat, efter vilket löneförbättringen å lönen beräknas, sålunda för manlig lärare i teckning, gymnastik och musik vid högre allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet och realskola med 30 kronor per veckotimme, för kvinnlig lärare i teckning vid högre allmänt läroverk, i teckning och musik vid högre lärarinneseminariet och realskola samt i gymnastik vid högre lärarinneseminariet och samskola med 25 kronor per veckotimme och för lärarinna i handarbete vid läroverk och högre lärarinneseminariet med 20 kronor per veckotimme. Dock synes härvid den restriktionen lämpligen böra gälla, att löneförbättring icke må utgå med högre belopp för ordinarie och extra tjänstgöring än sammanlagt 800 kronor för manlig och 750 kronor för kvinnlig befattningshavare.

Enligt av läroverksöverstyrelsen verkställda beräkningar (bil. 1) skulle för tillfällig lönereglering enligt ovan omnämnda grunder åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken och högre lärarinneseminariet erfordras ett belopp av 1,262,100 kronor. Skolöverstyrelsen har på samma sätt (bil. 2) beräknat, att för beredande under år 1919 av dylik löneförbättring åt lärarna vid folkskoleseminarierna erfordras ett belopp av 222,820 kronor. För beredande av motsvarande löneförbättring åt lärarna vid de tekniska elementarskolorna, fackskolorna och gymnasierna erfordras enligt gjorda beräkningar (5 rektorer och 17 lektorer) ett belopp av 22,000 kronor.

Den kungl. propositionen avser vidare beredande av tillfällig löneförbättring åt vissa extra och vikarierande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen. Ej heller häruti ha motsvarande läraregrupper inbegripits. Vad som ovan sagts rörande rättvisan uti, att den ordinarie lärarpersonalen blir delaktig i löneförbättringen, äger sin tillämpning också å de extra ordinarie och vikarierande lärarna. Även dessa böra erhålla tillfällig lönereglering enligt de grunder, som föreslagits böra gälla inom förvaltningen. Dylik löneförbättring bör sålunda utgå med 25 % å den nuvarande avlöningen, med beloppet uppåt begränsat till högst 800 kronor för manlig och 750 kronor för kvinnlig sådan lärare.

Att bestämt beräkna för sistnämnda lönereglering erforderligt belopp låter sig svårligen göra. Med hänsyn till antalet dylika befattningshavare torde emellertid ett förslagsanslag å 175,000 kronor kunna förväntas bliva tillfyllest.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, få vi alltså hemställa, att riksdagen må besluta att

dels medgiva, att den ordinarie, extra ordinarie och vikarierande lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna, tekniska elementarskolorna, fackskolorna och gymnasierna må för år 1919 komma i åtnjutande av tillfällig lönereglering enligt ovan angivna grunder,

dels å tilläggsstat för år 1919 till tillfällig lönereglering till ovan angivna befattningshavare å ordinarie stat anvisa å åttonde huvudtiteln, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, ett förslagsanslag å 1,506,920 kronor,

dels ock för beredande av tillfällig löneförbättring åt extra och vikarierande lärarpersonalen vid ovannämnda läroanstalter höja det av Kungl. Maj:t till förstärkning av de till avlönande av extra befattningshavare samt till vikariatsersättningar å åttonde huvudtiteln äskade förslagsanslaget med 175,000 kronor.

Stockholm den 28 mars 1919.

<i>August Bellinder.</i>	<i>G. Lagerbjelke.</i>	<i>Gust. Gustafsson.</i>
<i>Fr. Fant.</i>	<i>C. E. R. Lindström.</i>	<i>P. A. Forssman.</i>
<i>K. J. Gustafsson.</i>	<i>Paul Hellström.</i>	<i>J. Nyberg.</i>
<i>Olof Olsson.</i>	<i>J. A. Stenberg.</i>	<i>C. Magnusson.</i>
<i>Nils Ant. Nilsson.</i>	<i>K. J. Ekman.</i>	<i>Hj. Hulting.</i>
<i>Richard Hermelin.</i>	<i>Carl Boberg.</i>	<i>Erik Jonsson.</i>
<i>C. J. v. Essen.</i>	<i>Eric Hallin.</i>	<i>Fritz Kaijser.</i>
<i>Joh. Carlsson.</i>	<i>J. P. Jespersen.</i>	<i>M. Lyckholm.</i>
<i>V. Tham.</i>	<i>Aug. Lillienau.</i>	<i>A. O. Frändén.</i>
<i>Th. Köhlin.</i>	<i>E. A. Enhörning.</i>	<i>Wilh. Westrup.</i>

Anm. Den lika lydande mot. II: 384 är åtföljd av bilagor.

